

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE ONGEOORLOOFDE OORZAAK

In het tegenwoordig nummer van het Rechtskundig Weekblad (kol. 1013) verschijnt een zeer belangrijk vonnis dat op 21 Juni 1951 werd uitgesproken door de Burgerlijke Rechtbank te Kortrijk. Deze gerechtelijke uitspraak heeft ons geleid tot de hiernavolgende beschouwingen.

* * *

Het vonnis van Kortrijk beschouwt wegens ongeoorloofde oorzaak als nietig alle overeenkomsten, die ten doel of ten gevolge hebben het ontduiken van belastingwetten.

Deze opvatting lijkt ons te absoluut en kan derhalve niet onvoorwaardelijk worden aanvaard. Meestal immers wordt de schending van publiekrechtelijke regels met administratieve of strafrechtelijke sancties gekend; in beginsel raakt dergelijke schending de rechts-geldigheid der overeenkomst zelve niet. Het publiek recht regelt de betrekkingen tussen overheid en onderdaan, doch laat zich in beginsel niet in met de betrekking tussen de individuen onderling.

De enkele omstandigheid dat een in se geldige overeenkomst door sommige harer gevolgen schending van publiekrechtelijke bepalingen medebrengt en de ongeoorloofde begeleidende toekomstige motieven, die partijen ter gelegenheid van een overeenkomst mochten gehad hebben, zijn meestal zonder invloed op de geldigheid der overeenkomst zelve. Partijen stellen zich bloot aan publiekrechtelijke sancties zo zij publiekrechtelijke bepalingen trachten te ontduiken. Waarom zou het publieke recht echter de privaatrechtelijke gevolgen ontzeggen aan een overeenkomst, die t.a.v. het privaatrecht volkomen geldig is? Men zal dus de bedoeling van de wetgever moeten nagaan en zich afvragen of hij bij overtreding van een publiekrechtelijke norm ook heeft willen ingrijpen in de privaatrechtelijke verhoudingen tussen partijen, dan wel of hij een strafrechtelijke of fiscale sanctie voldoende heeft geacht.

Aldus zal ontduiking van fiscale rechten, b.v. bij koop de nietigheid van de overeenkomst niet ten gevolge hebben; het werkelijke doel, de leidende beweegredenen van partijen is niet de fiscus te bedriegen, doch de eigendom over te dragen; de ontduiking van overdrachtsrechten is slechts een bijkomende modaliteit

der overeenkomst, die vanzelf aan de fiscus niet kan worden tegengeworpen, doch die de rechtsgeldigheid van de overeenkomst tussen partijen niet aantast, al heeft zij onduiking van rechten ten gevolge.

In dergelijk geval heeft de wetgever met een boete willen volstaan in het belang van de rechtszekerheid. Het is bekend, dat veelvuldig tegenbrieven worden gebruikt of overeenkomsten getroffen, b.v. bij een koop-verkoop, ten einde de registratierechten te ontduiken. Om dit bedrog te keer te gaan verklaarde artikel 40 van de wet van 22 Frimaire jaar VIII reeds, dat dergelijke tegenbrieven als niet bestaande moesten worden aangemerkt en dat anderzijds een drievoudig recht op de som, die er in bedongen werd, zou geheven worden. Artikel 1321 B. W. schafte evenwel op stilzwijgende wijze de nietigheid van dergelijke tegenbrieven af, zodat enkel de straf van het drievoudig recht behouden bleef. Deze bepaling werd op haar beurt stilzwijgend afgeschaft door artikel 34 van de wet van 11 October 1919, gewijzigd door artikel 3 van het K. B. van 13 October 1934, terwijl de straf op tweemaal de ontdoken rechten werd bepaald. Door het wetsbesluit van 14 October 1935 (n° 207) werd deze boete gebracht op éénmaal de ontdoken rechten ten laste van elke partij (vgl. Kluyskens, deel I, n° 293; Baudry-Lacantinerie, t. XV, n° 2404; contra Savatier, Cours de droit civil, t. II, n° 171).

De wet van 18 October 1945 verleende fiscale amnestie aan hen, die binnen de drie maanden vanaf de bekendmaking der wet aangifte zouden doen van hun verzwegen inkomsten en de bijkomende rechten zouden betalen.

Deze wet ontheft dus o.m. van boeten, die de contractanten anders wellicht zouden moeten betalen hebben, hetgeen nog eens bewijst, dat de wetgever ter gelegenheid van overeenkomsten gepleegd fiscaal bedrog alleen met boeten heeft willen beteugelen.

Getroffen door de muntsaneringsmaatregelen hebben veel verkopers — ten einde de oorsprong hunner gelden te kunnen rechtvaardigen — van dit hun toegekend vermogen gebruik gemaakt. Aan velen onder hen, die de terugbetaling van de door hen betaalde bijkomende registratierechten van de koper, die immers — tenzij andersluidende overeenkomst — krachtens de artikelen 1248 en 1593 B. W. de kosten van

de verkoop moet dragen, vorderden, werd als verweermiddel en middel van niet ontvankelijkheid de rechtspreuk «*nemo auditur*» opgeworpen. In dit verband verwijzen wij naar een arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dd. 29 Mei 1951 (J. T. 1952, 36, met uitvoerige noot van Nicolas Voskressensky), dat zeer terecht besliste — evenals de eerste rechter — dat dergelijk middel ter zake niet opgaat. De terugvordering steunt immers niet op een ongeoorloofde overeenkomst, maar op de wet. De verkoper, verre van op een ongeoorloofde overeenkomst te steunen, komt integendeel een fiscale verplichting na, die in beginsel op de koper rust.

Dit arrest toont eens te meer aan, dat het «*nemo auditur*» adagium te pas en te onpas wordt ingeroepen, afgezien van de vraag of het nog in ons hedendaags recht geldt (zie infra).

Uit het bovenstaande volgt, dat in de regel fiscaal bedrog niet de nietigheid van de overeenkomst medebrengt, doch meestal daarop administratieve sancties zijn gesteld. Alleen dan kan van de nietigheid der overeenkomst gesproken worden, wanneer de gemeenschappelijke bedoeling van partijen *uitsluitend* gericht is op het in het leven roepen van door het publiekrecht gewraakte gevolgen, wanneer de overtreding van publiekrechtelijke verboden of normen tot een essentieel bestanddeel van de overeenkomst is gemaakt, b.v. een belastingplichtige sluit met een controleur van belastingen een overeenkomst, waarbij deze zich verbindt tegen betaling van een bepaalde som geld slechts een bepaald bedrag als belastbare inkomsten aan te nemen.

«*Si le but unique et principal d'un contrat est de tromper le fisc, le contrat est bien nul mais si le contrat à une explication normale et si accessoirement on le rédige de façon où en vendant des meubles on inscrit dans l'acte un prix inférieur...*», aldus Demogue (Obligations, t. I, n° 761, geciteerd door Nicolas Voskressensky in noot onder arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dd. 29 Mei 1951).

In het belang van de rechtszekerheid dient de nietigheid van overeenkomsten zoveel mogelijk vermeden of de omvang ervan beperkt te worden tot de clausule, die door een ongeoorloofd oogmerk ingegeven werd, althans indien die clausule niet de reden van het bestaan zelf der overeenkomst is.

II.

De ongeoorlooftheid ener overeenkomst kan liggen in haar inhoud of in de aard der bedongen prestaties: het verrichten van onzedelijke handelingen. Aan de nietigheid der overeenkomst kan in dergelijk geval niet getwijfeld worden. Meestal evenwel zal de ongeoorlooftheid uit de overeenkomst zelf niet blijken en zal derhalve de gemeenschappelijke bedoeling van partijen moeten opgespoord worden. De ene partij kan met het aangaan der overeenkomst volkomen geoorloofde doeleinden nastreven, terwijl haar wederpartij uitsluitend ongeoorloofde oogmerken wil verwezenlijken.

Dit is b.v. het geval wanneer een partij geld uitleent met het uitsluitend doel de wetten op de munt-sanering te ontduiken, terwijl de wederpartij dat geld leent om een huis te kopen. Deze overeenkomst is volledig geldig, ook al kent de wederpartij het op een onwettig gericht doel van zijn medecontractant, op voorwaarde evenwel, dat zij uit de immoraliteit van haar partner geen onwettig voordeel trekt.

Met andere woorden, opdat de overeenkomst nietig zou zijn, moeten beide contractanten een ongeoorloofd doel dienen of nastreven. Dat ongeoorloofde

doel behoeft voor beide partijen niet hetzelfde te zijn; de ongeoorloofde oogmerken van partijen kunnen verschillend zijn.

In het aan de Rechtbank te Kortrijk onderworpen geschil kan de lener zich niet op de ongeoorlooftheid en dus niet op de nietigheid van de overeenkomst beroepen, indien niet tevens bewezen is, dat hij met het aangaan der lening een ongeoorloofd doel trachtte te verwezenlijken. De Rechtbank beschouwt zeer terecht de aangegane lening eerst dan als nietig, wanneer zal vaststaan, dat *beide* partijen ongeoorloofde doeleinden nastreefden.

Enkele bekendheid met het onoorbaar doel van de wederpartij tast de rechtskracht der overeenkomst niet aan. «*En principe, il ne suffit pas que le co-contractant ait connu le but illicite visé par l'autre; il faut encore qu'il ait voulu s'associer à ce but*» (J. Dabin, B. J. 1929, p. 326).

Uit het voorgaande volgt, dat overeenkomsten, die slechts aan de zijde van één der partijen een ongeoorloofde oorzaak hebben, *in de regel* geldig zijn (behalve de schenking omdat hier de schenker doorgaans alleen verbintenissen aangaat, zie artikel 900 B. W.). De partij, die geen ongeoorloofde oogmerken had, kan de nietigheid van de overeenkomst niet inroepen om zich van haar verbintenissen te bevrijden, tenzij zij de overeenkomst mocht hebben aangegaan ingevolge een wilsgebrek, in welk geval wij te maken hebben met een relatieve nietigheid of vernietigbaarheid.

Het is de fatsoenlijke partij niet vergund de immoraliteit van haar partner uit te spelen, ten einde zich naar believen van haar verbintenis te bevrijden. De onbetamelijke van de doelstelling van haar partner schaaft de fatsoenlijke partij immers in de regel niet. Naar alle waarschijnlijkheid zou zij zich daarom over diens onzedelijkheid alleen ongerust verklaren, als zij achteraf mocht inzien een onvoordelig contract te hebben gesloten. Over de eenzijdige onzedelijkheid van de overeenkomst, die haar baat bracht, zou zij zich wel wachten te klagen. De morele zuiverheid van het rechtsleven raakt de belangen van de gemeenschap; zij is een goed van te hoge waarde, dan dat de zorg daarvoor aan het egoïsme van een der partijen zou mogen worden toevertrouwd. De moraal mag niet tot dekmantel voor woordbreuk worden verlaagd (Suyling, Inleiding tot het Burgerlijk Recht, I, p. 124).

Het zou ergerniswekkend zijn indien de fatsoenlijke partij in de immoraliteit van de wederpartij een middel zou vinden om aan haar verbintenissen te ontkomen. Dit middel wordt haar echter ter hand gesteld door het adagium «*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*».

(Zie betreffende deze rechtspreuk o.m. De Page, t. I, n° 94; Complément tome I, vol. I, p. 61 e.v., ° 94; De Bersacques, noot onder arrest Gent, 9 November 1949, Rev. crit. jur. belge 1949, p. 321 e.v.; Henri Boonen, De Rechtspreuk Nemo Auditur, R. W. 1949-1950, 1521 e.v.; Nicolas Voskressensky, noot onder arrest Brussel, 29 Mei 1951, J. T. 1952, 47, en de bij deze auteurs aangehaalde rechtsleer en rechtspraak.)

III.

De rechtspreuk «*nemo auditur*» kan een verweermiddel van gedaagde zijn om aan de uitvoering zijner verbintenis te ontkomen en om de prestatie van eiser te behouden. Hoewel hij zelf geen ongeoorloofde oogmerken had, kan eiser die wel gehad hebben. Verweerder kan die immorele of onwettelijke doeleinden van eiser bij de totstandkoming der overeenkomst gekend hebben of hij kan ze later vernomen hebben, doch hij

heeft aan de verwezenlijking ervan niet willen medewerken; hem is geen verplichting opgelegd zijn medecontractant van ongeoorloofde handelingen af te houden; zover reikt de algemene verkeersmoraal niet.

De overeenkomst is dus eenzijdig ongeoorloofd en lijdt in de regel niet aan nietigheid; het inroepen van het «*nemo auditur*» adagium belet eiser evenwel de uitvoering of verdere uitvoering ervan te vorderen; de rechter zal de vordering niet ontvankelijk kunnen verklaren, wanneer inderdaad blijkt, dat eiser *turpiter* handelde; aan deze wordt het beroep op het gerecht ontzegd. In die zin is het «*nemo auditur*» adagium een verweermiddel en voor de rechtbank een middel om de vordering niet ontvankelijk te verklaren. Het veronderstelt dus niet noodzakelijk nietigheid van de overeenkomst; ook dan wanneer er slechts eenzijdige *turpitude* van de kant van eiser bestaat zou het kunnen ingeroepen worden. Anderzijds zal het een verweermiddel van de verwerende partij blijven, wanneer deze eveneens *turpiter* handelt of wanneer de ongeoorlooftheid uit de verschuldigde prestatie zelf blijkt; in dit geval zal de rechter de nietigheid van de overeenkomst moeten uitspreken. De gevolgen van deze nietigheid zouden dan beheerst worden door het Romeinsrechtelijk adagium «*in pari causa turpitudinis cessat repetitio*». Dit adagium onderstelt dus nietigheid der overeenkomst, terwijl het «*nemo auditur*» adagium deze niet noodzakelijk veronderstelt; beide adagia hebben evenwel hetzelfde gevolg: de bescherming van verweerder, het buiten de wet stellen van eiser.

IV.

In het besproken vonnis worden de oogmerken nagegaan van hem, die in leen ontvangen heeft; was het *determinerende* doel voor hem de wetten op de munt-sanering te ontdruken? Verweerders zullen zulks moeten bewijzen. Welke oogmerken hadden verweerders zelf? Waren deze mede gericht op het verwezenlijken van een onwettig doel? Zulks zal ook moeten bewezen worden. En zeer terecht, wil de overeenkomst nietig verklaard kunnen worden. Maar zullen verweerders, indien zij de *turpitude* van de lener kunnen bewijzen, niet zelf beweren, dat zij ook *turpiter* handelden, ook al was dat in werkelijkheid bij het aangaan der lening niet het geval. Hun beroep op «*nemo auditur*» zal zeker niet ingegeven zijn om de nietigheid van de overeenkomst te bekomen in het belang van de rechtsorde, maar om zich te onttrekken aan de voor hen uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen; zij willen alleen voordeel halen uit de immoraliteit van eiser, al moeten zij daarvoor een eigen immoraliteit voorwenden. Is zulke houding niet nog immoreler? De rechtbank zal dan ook hun eigen beweegredenen met het aangaan van de lening moeten onderzoeken en daarbij niet mogen steunen op hun bekentenis, dat ook zij *turpiter* handelden of immorele doeleinden wilden verwezenlijken. Het is immers zeer goed mogelijk, dat zij de lening aangingen om zich b.v. met het geleende geld van een schuld te bevrijden, ook al gebeurde dit met kennis van de ongeoorloofde oogmerken van de wederpartij.

De overeenkomst zal dan ook geldig zijn, indien slechts *turpitude* mocht bestaan hebben van de kant van eiser en blijkt, dat verweerders slechts beroep doen op hun eigen voorgewende *turpitude* om zich van hun verbintenissen te bevrijden. (cfr. het geval waarover het Hof te Gent te beslissen had; hier vloeide de ongeoorlooftheid uit de prestatie zelf voort; hier werkte de verwerende partij rechtstreeks aan het verwezenlijken van het onwettige doel mede; hier was de oorzaak, d.i. hetgeen beide partijen gemeenschappe-

lijk beoogden, ongeoorloofd, niet allen de motieven, d.i. datgene wat elk der partijen voor zich tot het sluiten van de overeenkomst bewoog; arr. 9 November 1949, Rev. Crit. de Jur. belge, 1949, 355).

Het lijkt dus, dat de Rechtbank te Kortrijk het «*nemo auditur*» adagium, als een middel, dat kan leiden tot de ontdekking van beider *turpitude* — in welk geval de overeenkomst nietig zou zijn — aanwendt, niet als een middel van niet-ontvankelijkheid, wanneer de gemeenschappelijke *turpitude* niet aanwezig zou worden geacht.

Wat zou de rechtbank beslist hebben of beslissen, indien de *turpitude* van eiser zou hebben vastgestaan of zou bewezen worden, terwijl daarentegen zou hebben vastgestaan of bewezen zou worden dat de verwerende partijen met het aangaan der overeenkomst geen ongeoorloofde doeleinden dienden of wilden verwezenlijken?

Indien zij de in het «*nemo auditur*» adagium vervatte regel nog als een geldende rechtsregel zou beschouwd hebben, had zij de vordering of zal zij de vordering niet ontvankelijk moeten verklaren. De overeenkomst zelf zou onaangetaast blijven; alleen het recht op uitvoering of zelfs ontbinding zou aan eiser ontzegd worden, zodat zij alle rechtskracht missen zou.

Wat zal de rechtbank beslissen, indien bewezen mocht worden, dat beide partijen onoorbare doeleinden wilden verwezenlijken?

Ongetwijfeld zal zij de overeenkomst krachtens art. 1131 B.W. nietig verklaren (zie motivering van het vonnis). Zal zij echter de teruggave bevelen van het op grond van de nietige overeenkomst gepresteerde? Of zal zij de gevolgen der nietigheid laten beheersen door het Romeinsrechtelijk adagium «*in pari causa*» en de surrogaat Romeinsrechtelijke rechtspreuk «*nemo auditur*», indien eiser op grond van de nietigheid zou terugvorderen?

V.

Dit is een «probleem» dat sinds Pothier nog steeds aan de orde van de dag is en aanleiding is geweest en is tot een enorme hoeveelheid literatuur (zie supra).

Drie standpunten worden doorgaans verdedigd: de verwerping van beide adagia, de aanvaarding of de aanvaarding met uitzonderingen.

De Belgische rechtspraak — in tegenstelling met de Franse, die zeer verdeeld is, doch meer en meer de toepasselijkheid van de adagia uitsluit, in tegenstelling met de Nederlandse, die bijna algemeen de adagia verwerpt — past deze adagia bijna unaniem toe. (zie de in de hierboven vermelde literatuur aangehaalde jurisprudentie). Zij kan zich moeilijk losmaken van de invloed van de rhetorische en juridisch weinig gejustificeerde conclusies van advocaat-generaal Terlinden, die tot het befaamde cassatie-arrest van 4 Juni 1903 (Pas. 1903-I-276) hebben geleid en naar welk arrest steeds weer in de beslissingen der rechtspraak verwezen wordt; het Hof van Verbreking is zelf van zijn standpunt nog niet afgeweken.

Wij zijn echter de mening toegedaan, dat beide adagia niet meer in ons hedendaags recht gelden; zij zijn inderdaad niet te verenigen met tekst en geest van de Code civil van 1804.

In het Romeinse recht verklaarde men immorele overeenkomsten niet nietig; men ontzegde alleen een rechtsoverdracht aan degene, die *turpiter* gepresteerd had en deze prestatie terugvorderde; men had vooral de bescherming van het bezit op het oog. In de middeleeuwen, waar de oorsprong van het adagium «*nemo*

auditor» moet gezocht worden (Decretalen van Gregorius IX, vgl. Vocabulaire juridique, rédigé par des professeurs de droit, des magistrats en des juriconsultes sous la direction de H. Capitant, V° Adage), vond men het onwaardig, dat de rechtbanken zich inlieten met « onfatsoenlijke » contractanten.

Het was begrijpelijk, dat uit een dergelijke houding van de rechterlijke macht meer twisten — zelfs bloedige — tussen partijen voortsproten, dan zij deze verhinderden.

Het kwaad of de gevolgen ervan bleven bestaan; door het buiten de wet en het recht stellen van onfatsoenlijke contractanten werkte men de ongeoorloofde overeenkomsten in de hand; men liet ze eenvoudig toe. Maar een nauwkeurig historisch onderzoek wijst uit, dat beide adagia toch nooit als algemene regels hebben gegolden; hun toepassingsgebied was in feite erg beperkt en hun toepassing werd ingegeven niet door rechtsoverwegingen of morele bezwaren, maar veeleer door praktische motieven, nl. de meestal moeilijk te bereiken restitutio in integrum, die de logica alleen reeds eiste, (men vergeet daarbij dat de restitutio niet alleen in natura, maar ook in geld — en dit dikwijls noodzakelijk — kan geschieden).

Misschien liggen deze praktische motieven aan vele rechterlijke beslissingen ten grondslag. In elk geval is het foutief te beweren, dat aan een gevestigde traditie de overleving van de rechtspreuken te danken is. Men heeft aan de adagia een strekking en een toepassingsgebied gegeven, dat zij nooit hebben gehad. Zeer zeker vermag de vóór 1004 bestaande zgn. traditie niet op te wegen tegen een gebiedende tekst; de tekst van art. 1131, die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

En evenmin is het aan twijfel onderhevig dat adagia geen kracht van wet hebben, zodat de schending ervan geen aanleiding kan geven tot cassatie (Cass. 27 Juni 1845, Pas. 1945-1-392; cass. 4 Juni 1891, Pas. 1891-1-152; De Page, t. I, n° 185).

VI.

Wat er ook van zij: ongeoorloofde overeenkomsten zijn volstrekt nietig. Een actie tot nakoming is volledig uitgesloten. De rechter zal zelfs ambtshalve de restitutio in integrum, de herstelling van de toestand van vóór het contract moeten bevelen; hij zal er over waken, dat de nietige overeenkomst aan geen enkele der partijen voordeel zal opleveren, daar hij anders aan die overeenkomsten gevolgen zou toekennen. Deze teruggave steunt niet op de immoraliteit van partijen, maar op de nietigheid, waarvan zij het logische gevolg is en de natuurlijke sanctie.

De vraag, welke regelen de nietigheid ener ongeoorloofde overeenkomst moeten beheersen, is niet een vraag van billijkheid of goede trouw, maar een vraag van rechtspolitiek. De vraag is niet, hoe evenwicht tussen partijen moet worden gebracht, ofschoon daar steeds zoveel mogelijk naar gestreefd moet worden, maar hoe de rechtsorde moet beveiligd worden tegen het aangaan van maatschappelijk ongewenste overeenkomsten; het gaat niet — zoals dit wel het geval is bij relatieve nietigheid, waaraan regelen van billijkheid of goede trouw ten grondslag liggen — om de bescherming van een partijbelang maar om de bescherming van een maatschappelijk belang: de gevolgen van

ongeoorloofde overeenkomsten moeten worden uitgewist.

De adagia hebben het behoud van de gewraakte toestand voor gevolg; niet de ongeoorlooftheid zelve der overeenkomst levert een gevaar voor de rechtsorde op, doch de gevolgen, die er uit voortspuiten.

De weigering van een rechtsvordering tot teruggave aan degene, die turpiter handelde berust op geen enkele wettekst en vindt noch in de moraal, noch in doelmatigheidsredenen haar grondslag. De teruggave of de herstelling in de *statu quo ante* is vooral met morele en gevoelsargumenten bestreden, doch morele argumenten kunnen niet worden ingeroepen om de gevolgen van de immoraliteit te handhaven. Deze « morele » argumenten zijn weinig overtuigend: indien het inroepen van eigen turpitude onbehoorlijk is, is het nog onbehoorlijker een door de wet en de moraal gewraakte toestand te laten bestaan, is het nog immoreler aan degene, die de exceptie van niet-ontvanke-lijkheid inroept toe te laten zich van zijn verbintenis- sen te bevrijden.

Er zijn in principe geen buiten het recht of buiten de wet gestelde personen; de rechter zal steeds in alle hem onderworpen geschillen behoren uitspraak te doen; het is zijn taak overeenkomsten, die indruisen tegen de wet of de verkeersmoraal, nietig te verklaren en de gevolgen daarvan weg te nemen en dit niet zozeer met het oog op de toestand van partijen, maar met inachtneming van hetgeen maatschappelijk behoort, hetgeen de rechtsorde wil: de zuiverheid van de betrekkingen tussen de rechtsonderhorigen.

Dat een integrale toepassing van de adagia tot ongewenste en immorele resultaten leidt en het door het recht beoogde doel schendt, moest zelfs door de voorstanders dezer adagia erkend worden; zij stellen o.m. daarom voor, dat de rechter zou onderzoeken wie van beide contractanten de meest onfatsoenlijke rol heeft gespeeld.

Evenmin als er een onderscheid dient gemaakt te worden, wat het terugvorderingsrecht betreft, tussen overeenkomsten, nietig wegens een oorzaak in strijd met de wet of de openbare orde en overeenkomsten nietig wegens een oorzaak in strijd met de goede zeden, kan er een onderscheid gemaakt worden in de turpitude: van het ogenblik af, dat er turpitude is, is de overeenkomst nietig en het is niet meer de ongeoorlooftheid, doch de nietigheid, die de teruggave — gevolg van de nietigheid — beheersen zal. De nietigheid is de sanctie van de ongeoorlooftheid.

Het behoort niet tot de taak van de rechter te onderzoeken wie van de onfatsoenlijke partijen volgens zijn zedemeesters-oordeel de meest onfatsoenlijke was; een dergelijke taak zou hem onwaardig zijn.

En met wijlen Professor Van der Heyden uit Nymegen durven wij dan ook schrijven: « De maatstaf van de goede trouw aanleggen aan mededelinquenten onderling, de graad van hun onzedelijkheid vergelijken, dit alles is niet reglementeren van recht, het is reglementeren van onrecht. Dit is wellicht de taak van een onderwereld-politie, maar niet van een overheid, die zich verheft tegen de schending van het maatschappelijk belang door overeenkomsten, die in strijd zijn met de wet, de goede zeden of de openbare orde. » (Handelingen der Nederlandsche Juristenvereniging 1937, p. 111).

H. Boonen.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 6 December 1951.

Voorzitter : M. Bail.

Raadsheer-Verslaggever : M. Simon.

Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Koop en verkoop. — Commandverklaring. — De gecommandeerde staat dientengevolge als derde buiten de koopovereenkomst .

Door de binnen de gestelde termijnen afgelegde en door de « command » aanvaarde commandverklaring treedt de « command » in de plaats van de « gecommandeerde » en wordt geacht van de verkoop af zijn eigendom van de verkoper te hebben verkregen. De « gecommandeerde » staat na bedoelde verklaring als derde buiten de koopovereenkomst, zodat geen verbintenissen te zijnen laste bestaan en hij niet gebonden is door de verkoopvoorwaarden.

Door te beslissen dat de « gecommandeerde » bekend heeft dat de litigieuze weg mede-eigendom was, omdat zulks in de verkoopvoorwaarden was vermeld, heeft het bestreden vonnis artikel 1165 B. W. geschonden.

Looymans t/ Van Boeckel, Moorkens en
Van Renterghem.

Gelet op het bestreden vonnis, gewezen de 7 Februari 1951 door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, beslissende in hoger beroep;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 1120, 1121, 1165, 1168, 1181, 1183, 1189 tot 1192, 1349 en 1353, 1354 tot 1356, 1372 tot 1375, 1582 en 1584, 1984, 1985, 1998 van het Burgerlijk Wetboek, en voor zoveel nodig van de artikelen 159, 1° van het Koninklijk Besluit van 30 November 1939, houdende het Wetboek van Registratierechten, en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis eiseres haar eis ontzegde op grond dat zij het gemeen-zijn van de betwiste losweg erkend heeft en dus gehouden is dit gemeen-zijn persoonlijk te eerbiedigen, zulks op grond ener vermelding in een verkoopakte dd. 26 Juni 1930, waarbij loten twee en drie aangekocht werden door eiseres, die nadien als werkelijke kopers op gaf mejuffrouw Van de Veire en Henri De Smeth;

zulks terwijl de verkoop met het voorbehoud om een command-gekozene aan te wijzen een verkoop onder opschortende of ontbindende voorwaarde betreffende de persoon van de koper uitmaakt, zodat na de opgave van de werkelijke koper alleen deze met terugwerkende kracht als koper dient te worden beschouwd; en de command-verklaarder de hoedanigheid heeft van lasthebber of zaakwaarnemer van de command-gekozene, zodat de verkoopakt ten laste van de command-verklaarder geen persoonlijke verplichtingen kan doen ontstaan; en in elk geval en welke ook de juridische natuur van een command-verklaring moge zijn, de vernietigingen van zulke akte niet als persoonlijke bekentenissen tegen de command-verklaarder kunnen gelden;

Overwegende dat blijkens de vermeldingen van het bestreden vonnis :

1) Het eerste van drie door Luyck Jan openbaar te koop gestelde percelen land op 26 Juni 1930 aan de rechtsvoorganger van verweerders in verbreking werd

toegewezen, terwijl de percelen twee en drie gekocht werden door eiseres, die regelmatig command verklaarde ten gunste van mejuffrouw Van der Veire en van Henricus De Smeth, die deze verklaring aanvaardden;

2) luidens de verkoopvoorwaarden : « de weg liggende achter koop één is gemeen voor de huizen 16, 18, 20 en 22, alsmede voor lot twee der Regentstraat en dient ten gemene kosten onderhouden te worden »;

Overwegende dat eisers, wier eigendom eveneens langs bedoelde weg gelegen is, tegen verweerders een eis ingesteld heeft, welke er toe strekt voor recht te doen verklaren dat laatstbedoelden op het gedeelte van voormelde weg, dat naast haar eigendom gelegen is, noch erfdienstbaarheid, noch recht van mede-eigendom bezitten en dat gevolglijk eiseres gerechtigd is dit gedeelte van de weg te doen afsluiten;

Overwegende dat het bestreden vonnis die vordering heeft ontzegd om reden dat, doordien zij de percelen twee en drie heeft aangekocht, terwijl de verkoopvoorwaarden bedongen dat de weg, waarover het geschil loopt, gemeen was aan de percelen één en twee, eiseres onbetwistbaar erkend heeft, dat de weg mede-eigendom was en dat zij persoonlijk gehouden is die gemeenschappelijkheid van weg te eerbiedigen, verbintenis welke de Rechtbank bovendien brengt onder de persoonlijke verbintenissen, welke eiseres als command-verklaarder heeft aangegaan jegens haar command-gekozenen;

Overwegende dat door de command-verklaring, afgelegd binnen de gestelde termijnen en aanvaard door de command, deze de plaats van de gecommandeerde inneemt en geacht wordt zijn eigendom rechtstreeks van de verkoper te houden vanaf de verkoop;

Overwegende dat door te beslissen dat eiseres, wijl zij de kopen twee en drie heeft gekocht, erkend heeft dat de litigieuze weg een mede-eigendom was, terwijl door de regelmatig gedane en aanvaarde command-verklaring eiseres volkomen buiten de verkoop was komen te staan, het bestreden vonnis in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek neergelegde regel heeft miskend en dienvolgens dit artikel geschonden;

Overwegende dat, daar de vordering niet gericht was tegen de commands, de Rechtbank haar vonnis niet kon gronden op de verbintenissen, welke eiseres heeft aangegaan jegens haar commands, zonder voormelde wetsbepaling te miskennen;

Waaruit volgt dat het bestreden vonnis de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die reden,

En zonder dat er aanleiding bestaat het tweede middel te onderzoeken,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, uitspraak doende in hoger beroep.

NOOT: Betreffende de juridische aard van de « déclaration de command » zie men o.a. : André Buttgenbach, Les contrats par Porte-port, et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal

(1935), p. 145 v.v.; De Page, IV, n° 284. Nederlandse terminologie terzake ontbreekt bijna geheel; tot wat dit leidt kan men aan de hand van bovenstaande beslissing vaststellen.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 8 October 1951.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Demoulin.
Advocaat-Generaal : M. Colard.

Verkeer. — Hoofdweg of secundaire weg? — Betekenis van de woorden « verder dan de aansluiting lopen » in art. 51/2° van het Algemeen Verkeersreglement.

Ten onnechte heeft het bestreden vonnis als rechtsregel vooropgesteld dat het, om aan te nemen dat een weg niet verder loopt dan de aansluiting, nodig is dat de weggebruiker geen manoeuvre behoeft uit te voeren « om de verkeersader op te rijden, welke de verlenging van deze weg zijn zou ».

Nu de tekst van artikel 51/2° van het Algemeen Verkeersreglement dd. 1 Februari 1934 niet bepaalt wat dient te worden verstaan onder « verder lopen dan de aansluiting », moet deze uitdrukking in haar gebruikelijke betekenis worden opgevat, d.w.z. in deze zin, dat het, opdat een openbare weg aan gene kant van een aansluiting de verlenging zijn zou van een aan die kant gelegen openbare weg, nodig is, dat hij hoofdzakelijk dient als normale uitweg voor het verkeer op laatstgenoemde weg.

Bertrand t/ Fonder.

Gelet op het bestreden vonnis, de 8 Mei 1951 gegeven door de Correctionele Rechtbank te Luik, beslissend in hoger beroep;

I. Over de voorziening tegen de beslissing, welke op de tegen verweerder Fonder ingestelde publieke vordering, deze heeft vrijgesproken :

Overwegende dat aanlegger niet gerechtigd is om een grief op te werpen tegen het vonnis, waarbij zijn mede-verdachte is vrijgesproken, daar zodanige beslissing geen invloed heeft op de wettelijkheid van het jegens hem gewezen vonnis;

Dat de voorziening tegen dit dispositief niet ontvankelijk is;

II. Over de voorziening tegen de beslissingen, welke ten laste van aanlegger werden gewezen :

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1382 van het Burgerlijk Wetboek en 51, n° 2 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934, doordat het vonnis beslist « dat de boulevard Piercot, hoewel hij een openbare weg met verscheidene rijwegen is, dient te worden beschouwd als secundair ten opzichte van de avenue Rogier; dat men immers redelijkerwijze niet kan staande houden dat de boulevard Piercot doorloopt in de dwarsverbindingen van de boulevard d'Avroy; dat inderdaad het aangenomen criterium om te bepalen of een openbare weg doorloopt is, of al dan niet een manoeuvre moet worden uitgevoerd om de verkeersader op te rijden welke de verlenging er van zou uitmaken »;

Overwegende dat alzo uit het bestreden vonnis blijkt, dat de rechter over de grond aanneemt dat de boulevard Piercot een secundaire weg uitmaakt om reden dat hij niet verder loopt dan zijn aansluiting met de boulevard d'Avroy;

Dat hij, om dit standpunt te rechtvaardigen, als rechtsregel vooropstelt dat het nodig is, opdat een weg verder lope dan de aansluiting, dat de weggebruiker geen manoeuvre behoeft uit te voeren om de verkeersader op te rijden, welke de verlenging van deze weg zijn zou », zulks terwijl, aangezien de wettekst niet bepaalt wat dient verstaan te worden onder « het verder lopen van een openbare weg voorbij een aansluiting », deze uitdrukking in haar gebruikelijke zin moet worden opgevat; dat het naar deze gebruikelijke zin nodig is, opdat een openbare weg aan gene kant van een aansluiting de verlenging zijn zou van een aan deze kant gelegen openbare weg; dat hij hoofdzakelijk dient als normale uitweg voor het verkeer op de laatstgenoemde weg;

Dat derhalve de omstandigheid, dat de weggebruikers om hun weg voorbij de aansluiting te vervolgen een manoeuvre moeten uitvoeren, op zich zelve niet veroorlooft te ontkennen, dat de gevolgde weg het karakter van een voorbij de aansluiting doorlopende weg heeft;

Dat het middel gegrond is;

En overwegende dat de verbreking van de beslissing, gewezen op de tegen aanlegger ingestelde publieke vordering, de verbreking medebrengt van de beslissing, gewezen op de vordering van de burgerlijke partij Fonder;

III. Over de voorziening tegen de beslissing welke werd gewezen over de vordering van aanlegger, burgerlijke partij :

Overwegende dat het bestreden vonnis om aanleggers burgerlijke vordering tegen verweerder af te wijzen en hem tot de kosten dier vordering te veroordelen, steunt op hetzelfde motief als datgene, dat het inroep tot staving van de beslissing op de tegen aanlegger ingestelde vorderingen, te weten dat de door deze gevolgde openbare weg niet verder loopt dan de aansluiting;

Dat dienvolgens de verbreking van de beslissing op de tegen aanlegger ingestelde vorderingen de verbreking medebrengt van de door hetzelfde middel bestreden beslissing op de door aanlegger ingestelde burgerlijke vordering;

Om die redenen,

Verbreekt het vonnis, voor zoveel het uitspraak doet over de tegen aanlegger ingestelde vorderingen en over de door deze ingestelde burgerlijke vordering;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Correctionele Rechtbank te Luik en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt aanlegger tot één vierde en verweerder tot drie vierden der kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Hoei, uitspraak doende in hoger beroep.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

heidsdienst zich over het oorzakelijk verband tussen het ongeval en de werkonbekwaamheid in bevestigen de zin uitgesproken heeft;

Overwegende dat geen wettelijke of reglementaire tekst aan de Minister de bevoegdheid geeft om, na de oppensioenstelling van de belanghebbende, het regelmatig door hem getroffen besluit van terbeschikkingstelling in te trekken;

Overwegende dat derhalve vaststaat dat de tegenpartij bij de bestreden beslissing haar bevoegdheid heeft overschreden,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het besluit d.d. 9 Mei 1950 van de Minister van Openbare Werken is vernietigd.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer B — 5 October 1951.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. Gilmet en Van Hal.

Advocaat-Generaal : M. Stryckmans.

Vervoer. — Aan reiziger overkomen ongeval. — Op de vervoerondernemer rustende bewijslast. — Zich op trambalkon bevindend reiziger. — Nalatigheid van een ondergeschikte van de vervoerondernemer.

Krachtens artikel 4 van de wet van 25 Augustus 1891 op de vervoerovereenkomsten rust op de vervoerondernemer de bewijslast, dat een aan een reiziger overkomen ongeval het gevolg is van een buiten zijn bedrijf liggende oorzaak, die hem niet kan worden toegerekend.

Een reiziger, die op een trambalkon plaats neemt, moet zelf voor zijn veiligheid zorg dragen; een schok die hem van het balkon doet vallen, brengt slechts dan de verantwoordelijkheid van de vervoerder mede wanneer die schok heviger is dan die, welke de reizigers redelijkerwijze moeten verwachten.

De vervoerondernemer is echter wel aansprakelijk indien een zijner ondergeschikten niet de vereiste zorg in acht heeft genomen.

N.M.B. t/ L. B. en E. F. C.

Gezien het in regelmatige vorm overgelegde vonnis, door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen op 14 October 1948 gewezen;

Overwegende dat geïntimeerde op 16 Februari 1948 meerderjarig geworden is; dat dienvolgens het beroep, dat aangetekend werd op 5 Januari 1949, en aan haar vader betekend, niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de door geïntimeerde ingestelde vordering er toe strekt herstelling te bekomen van het nadeel, haar berokkend ten gevolge van een ongeval, waarvan zij op 24 April 1944 het slachtoffer is geworden; dat in het inleidend exploit de vordering steunt zowel op artikelen 1382 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek als op de wet van 25 Augustus 1891 op de vervoerovereenkomst;

Overwegende dat vaststaat dat geïntimeerde, die op het platform van een aan appellante toebehorend tramrijtuig gestegen was, er enige meters verder is

afgefallen met het gevolg, dat zij ernstig gekwetst werd;

Overwegende dat krachtens artikel 4 van de wet van 25 Augustus 1891 der vervoerovereenkomst op appellant de bewijslast rust, dat het aan geïntimeerde overkomen ongeval het gevolg is van een vreemde oorzaak, die haar niet kan toegerekend worden; dat de eerste rechter beslist heeft, dat appellante dit bewijs niet op voldoende wijze heeft geleverd;

Overwegende dat appellante aanvoert dat uit de bestanddelen der zaak blijkt, dat geïntimeerde gevallen is ten gevolge van het duwen van andere reizigers en dat haar val vergemakkelijkt werd door haar onvoorzichtige houding; dat, ten andere, geen fout aan het personeel van het tramrijtuig kan verweten worden;

Overwegende dat de rechtspraak in het algemeen aanneemt, dat een reiziger, die op het platform van een tramrijtuig plaats neemt, zelf voor zijn veiligheid moet zorgen en dat een schok, die hem van het trambalkon doet vallen, slechts dan de verantwoordelijkheid van de vervoerder medebrengt, wanneer die schok heviger is dan die, welke de reizigers normaal moeten verwachten;

Overwegende dat de omstandigheden van het ongeval niet met een volstreekte zekerheid afgeleid kunnen worden uit de getuigenissen, opgenomen zowel in het strafrechtelijk onderzoek als in de door de eerste rechter bevolen onderzoeken, daar verscheidene getuigen, meestal familieleden van geïntimeerde, hun eerste verklaringen gedeeltelijk gewijzigd hebben;

Overwegende nochtans dat de door vier onpartijdige getuigen onder eed afgelegde verklaring het meest waarschijnlijk voorkomt; dat zij het eens zijn om te verklaren dat het slachtoffer bezig was de ijzeren stang, die het platform afscheidt, te leggen, toen het door een schok uit de wagen gevallen is;

Overwegende dat het platform misschien niet overmatig, maar in alle geval druk bezet was, zodat geïntimeerde, die als laatste aan de halte opgestapt was, waarschijnlijk in de onmogelijkheid verkeerde zich aan handvatten vast te houden, feit dat immers door getuige B. L. wordt bevestigd; dat, in die omstandigheden de ondergeschikte van appellante, de ontvangster M. C., alvorens het sein tot het vertrek te geven, ofwel zelf bedoelde ijzeren staaf naar omhoog had behoren te doen, ofwel af had moeten wachten tot reizigers zulks gedaan hadden (Brussel, 10 November 1948, Pas. 1949, II, 38);

Overwegende weliswaar dat zij in het tegenverhoor verklaard heeft, dat zij die veiligheidsmaatregel getroffen had, maar dat haar verklaringen dienaangaande formeel door de hierboven aangehaalde getuigen tegengesproken werden;

Overwegende dat geen rekening dient te worden gehouden met de verklaringen van getuige J. M., die alleen beweert, dat het ongeval aan de onvoorzichtigheid van het slachtoffer te wijten zou zijn;

Overwegende dat het bestreden vonnis dus terecht beslist heeft, dat appellante niet bewezen heeft dat het ongeval te wijten is aan een buiten haar liggende oorzaak; dat zelfs dient aangenomen te worden dat de ontvangster M. C., ondergeschikte van appellante, een fout heeft begaan, die de door geïntimeerde geleden schade heeft veroorzaakt;

Om deze redenen,

Het Hof,

.....

Zegt dat het beroep, in zover het gericht is tegen B. P., niet ontvankelijk is;

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 6 November 1951.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.
Advocaat : Mr. E. Mertens.

Rijkspersoneel. — Terbeschikkingstelling. — Niet intrekbaar na op-pensioenstelling. — Advies gezondheidsdienst.

1. *Uit de artikelen 2, b, en 19 van het K.B. van 30.3.1939, alsmede uit artikel 5 van het K.B. van 18.8.1939 blijkt dat de Minister de terbeschikkingstelling bedoeld bij bovengemeld artikel 19 kan uitspreken zonder dat noodzakelijk de administratieve gezondheidsdienst zich over het oorzakelijk verband tussen het ongeval en de werkonbekwaamheid in bevestigende zin uitgesproken heeft.*
2. *Geen wettelijke of reglementaire tekst geeft de Minister de bevoegdheid om, na de oppensioenstelling van een ambtenaar, het te voren regelmatig door hem getroffen besluit van terbeschikkingstelling in te trekken.*

Van Landeghem t/ Belgische Staat (Minister van Openbare Werken).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift d.d. 27 Juli 1950;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van het besluit d.d. 9 Mei 1950 van de minister van Openbare Werken houdende intrekking van zijn besluit d.d. 17 Februari 1949 waarbij Hansen Arthur, bij toepassing van artikel 19 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939 in disponibiliteit werd gesteld wegens ziekte; dat het bestreden besluit op 30 Mei 1950 aan verzoekster werd betekend;

Overwegende dat wijlen Hansen Arthur, in leven eerstaanwezend conducteur van Bruggen en Wegen, op 19 Februari 1948, tijdens een inspectietoetocht op de baan Brussel-Namen een ongeval opliep; dat hij, bij besluit van de Minister van Openbare Werken d.d. 17 Februari 1949, met ingang van 1 Maart 1949 ter beschikking werd gesteld wegens ziekte, met het genot van het onverminderd bedrag van zijn laatste activiteitswedde; dat, luidens een considerans van dit besluit, de lichamelijke onbekwaamheid van Hansen A. voortkwam van een ongeval overkomen in de uitoefening van zijn ambt; dat bij schrijven van 16 Februari 1949 de Minister van Openbare Werken de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin verzocht aan Hansen «het medisch onderzoek te willen ondergaan door de geneesheer inspecteur»; dat de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin op 2 April 1949 aan de tegenpartij liet weten dat «luidens het advies van deze arts betrokkene niet meer in staat is zijn functies op volledige en regelmatige wijze waar te nemen»; dat de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin verzocht Hansen te onderwerpen «aan het medisch onderzoek dat de oppensioenstelling voorafgaat»; dat het formulier van de aanvraag om geneeskundig onderzoek vermeldde : «in beschikbaarheid van af 1 Maart 1949 bij toepassing van artikel 19 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939. Hierbij afschrift van het verslag van het ongeval in dienst overkomen»; dat de geneesheren van de administratieve gezondheidsdienst op 3 Mei 1949 vaststelden dat Hansen «zo-

danige pathologische stoornissen vertoont, dat hij zijn ambt niet kan uitoefenen noch het in de toekomst hervatten»; dat deze vaststelling op 7 Mei 1949 aan Hansen werd medegedeeld en dat hij er op attent werd gemaakt dat hij, bij toepassing van artikel 8 van het koninklijk besluit van 18 Augustus 1939, binnen de 10 dagen tegen deze uitspraak beroep kon aantekenen; dat bij besluit van de Regent d.d. 23 Juni 1949 aan Hansen, wie het «vergund werd zijn pensioenaanspraak te doen gelden», eervol ontslag uit zijn ambt werd verleend; dat Hansen op 2 September 1949 overleed; dat de Minister van Financiën bij schrijven van 11 October 1949 aan de Minister van Openbare Werken vroeg «hem ter kennis te brengen of er een verband bestaat tussen zijn oppensioenstelling en het in dienst overkomen ongeval», en hem tevens verzocht «het protocol van verschijning voor de administratieve gezondheidsdienst desgevallend in die zin te doen aanvullen»; dat, op aanvraag van de Minister van Openbare Werken, de hoofdgeneesheer van de administratieve gezondheidsdienst van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin op 10 November 1949 enkel liet weten dat «de oppensioenstelling van M. Hansen Arthur niet in verband staat met het ongeval in dienst»; dat op 9 Mei 1950 de Minister van Openbare Werken het bestreden besluit trof;

Overwegende dat verzoekster o.m. aanvoert dat het bestreden besluit, dat niet gemotiveerd is, de verkregen rechten van haar rechtsvoorganger schendt en de artikelen 1, 5 en 8 van het koninklijk besluit van 18 Augustus 1939 niet eerbiedigt;

Overwegende dat het niet betwist wordt dat Hansen Arthur, die voordien lichamelijk geschikt was om zijn ambt waar te nemen, tijdens zijn dienst, op 19 Februari 1948, een ongeval opliep tengevolge waarvan hij geneeskundige verzorging moest ondergaan; dat het besluit d.d. 17 Februari 1949, na te hebben vastgesteld dat de lichamelijke onbekwaamheid voortkwam van een arbeidsongeval overkomen in de uitoefening van zijn ambt, Hansen in disponibiliteit stelde wegens ziekte; dat terzake, bij toepassing van artikel 19 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939, de Minister van Openbare Werken de bevoegdheid uitoefende welke artikel 2, b, van boven vermeld koninklijk besluit hem verleent; dat de aanvraag om geneeskundig onderzoek van Hansen, welke van «een afschrift van het verslag van het ongeval in dienst» vergezeld ging, de administratieve gezondheidsdienst van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin op de hoogte bracht dat de belanghebbende in beschikbaarheid werd gesteld als gevolg van een lichamelijke onbekwaamheid ontstaan uit een ongeval voorgekomen in de uitoefening van het ambt; dat de door de geneesheer-inspecteur en de geneesheren van de administratieve gezondheidsdienst gedane vaststelling dat Hansen zijn ambt niet kan uitoefenen of hervatten, de beslissing niet tegenspreekt waarbij de Minister van Openbare Werken Hansen bij toepassing van artikel 19 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939 in disponibiliteit wegens ziekte stelde;

Overwegende dat niet blijkt en ook door de tegenpartij niet beweerd wordt, dat het besluit d.d. 17 Februari 1949 onregelmatig was;

Overwegende dat uit de artikelen 2, b, en 19 van het koninklijk besluit van 30 Maart 1939, alsmede uit artikel 5 van het koninklijk besluit van 18 Augustus 1939 blijkt dat de Minister de terbeschikkingstelling bedoeld bij boven vermeld artikel 19 kan uitspreken, zonder dat noodzakelijk de administratieve gezond-

Verklaart voor het overige het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt derhalve het bestreden vonnis;

Verwijst appellante in de kosten van het hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer — 10 November 1951.

Voorzitter : M. de Brabandere.

Raadsheren : M.M. Jacquart en Vanparys.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs J. Bernolet, Van den Broele en Leboucq.

Onrechtmatige daad. — Aansprakelijkheid van de ouders voor hun minderjarig kind. — Grenzen daarvan. — Betekenis van het woord «inwonen» in art. 1384 B.W. — Onderlinge verdeling van de schadevergoedingsverplichting tussen twee daders.

De ouders zijn niet aansprakelijk voor de door hun minderjarig kind begane daden, indien zij in de onmogelijkheid verkeerden toezicht te houden op hun kind en het tegen onvoorzichtigheid te waarschuwen.

Het woord «inwonen» in artikel 1384 B.W. moet opgevat worden in de zin van werkelijk samenwonen, daar de wetgever juist op grond van het voortdurend contact tussen ouders en kinderen eerstgenoemde aansprakelijk heeft gesteld voor door hun kinderen begane feiten.

Wanneer de door twee daders begane onvoorzichtigheid van gelijke zwaarte zijn, moet in hun onderlinge verhouding ieder van hen de helft dragen van de schadevergoeding, tot dewelke zij samen veroordeeld zijn.

O. M. en van Catrysse b.p. t/ Demeestere en Devriese G en Devriese A.

Overwegende dat Devriese Gustaaf als verdachte, de burgerlijk aansprakelijke partij Devriese Achiel, Demeestere Georgius als verdachte, de burgerlijke partij Catrysse Silvester tegen beide verdachten en de burgerlijk aansprakelijke partij, en het Openbaar Ministerie tegen dezelve, tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegende dat de overtredingen van het Algemeen Verkeersreglement, omschreven onder litteris B en C der dagvaarding, thans door verjaring vervallen zijn, daar meer dan twee jaar verlopen zijn sedert de dag van het ongeval;

Ten aanzien der strafvordering :

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak voor het Hof het feit A ten laste van eerste verdachte bewezen is gebleven, zoals het door de eerste rechter op grond van overtuigende beweegredenen, waarbij het Hof zich aansluit, als bewezen werd aangenomen;

Overwegende nochtans dat Demeestere Georgius opwerpt, dat hij geen de minste verantwoordelijkheid aan het ongeval heeft en zijn ontwijkingsmanoeuvre niet als fout kan aangemerkt worden, daar het vallen van de voetganger een totaal onvoorzienbaar feit was;

Overwegende dat verdachte in zijn redenering geen rekening houdt met de plaatselijke omstandigheden en

de lokale voorschriften op het verkeer, dat het ongeval zich heeft voorgedaan aan de ingang van de Kapellebrug, enige toegangs- en uitgangsweg van de stad, waar een uiterst druk verkeer heerste, op een Zondagnamiddag tijdens het seizoen en waar aangeduid staat «Op stap»;

Overwegende daarenboven dat Demeestere, met overtreding van de voorschriften op het verkeer, volgens zijn eigen bekentenis ter plaatse reed met een snelheid van 30-40 km. in het uur en bij het zien van de onvoorzichtige voetganger, die de straat overstak, noch remde noch vertraagde, maar zich bepaalde tot toeten en naar links te zwenken, wat geenszins geboden was, daar het juist op het toeten is dat de jongeling is beginnen te lopen en is uitgedleden;

Overwegende derhalve dat de aan de eerste verdachte opgelegde straf aan het Hof rechtmatig voorkomt en dient te worden gehandhaafd, met dien verstande dat de door het Hof gehandhaafde straf thans zal gelden als beteugeling van het enige nog ten laste van verdachte bewezen verklaarde feit, omschreven onder letter A;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte Devriese Achiel aansprakelijk heeft gesteld voor zijn zoon, daar niet blijkt dat de ouders van tweede verdachte, ten tijde van het ongeval, in de mogelijkheid verkeerden toezicht te houden over hun kind en het tegen onvoorzichtigheid te waarschuwen;

Overwegende immers dat Devriese Gustaaf toen bijna 20 jaar oud was, in die tijd als paswerker in de koolmijnen werkzaam was, zoals blijkt uit zijn inlichtingsblad, en er in die omstandigheden geen sprake kan zijn van een verzuim van waakzaamheid vanwege zijn ouders, die feitelijk geen toezicht meer over hem konden uitoefenen (De Page, Tome I, n° 973);

Overwegende weliswaar dat tweede verdachte nog steeds op het adres van zijn ouders was gedomicilieerd op grond waarvan de eerste rechter zijn vader, Devriese Achiel, als verantwoordelijk op burgerlijk gebied heeft veroordeeld, maar dat de betekenis van het woord «inwonen» in artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek dient beschouwd te worden in de zin van werkelijk samenwonen, daar het juist het feit is van het standvastig contact met de ouders, dat de wetgever ertoe gebracht heeft deze laatste verantwoordelijk te stellen voor de door hun minderjarige kinderen gepleegde fouten (zie Répertoire Pratique de Droit Belge, V° Responsabilité n° 582);

Ten aanzien van de burgerlijke vordering :

Overwegende dat niettegenstaande de verjaring van feit C de op dit punt der telastlegging steunende en tegen tweede verdachte gerichte burgerlijke vordering tot aan de eindbeslissing van de verjaring is onttrokken, waar hij regelmatig en te bekwamer tijde, namelijk ter terechtzitting van 13 December 1949, voor de eerste rechter werd ingesteld;

Overwegende dat het Hof zich aansluit bij het oordeel van de eerste rechter, waar hij beslist heeft dat de door de burgerlijke partij Catrysse geleden schade veroorzaakt werd door de samenloop van de door beide verdachten begane fouten en elk der twee verdachten aansprakelijk heeft gesteld voor de gehele schade;

Overwegende anderzijds dat, wat betreft de verdeling der schadevergoeding onder hen, het Hof van oordeel is dat het deel der vergoeding, door de tweede verdachte te dragen, even groot moet zijn als het aan de eerste verdachte opgelegde, daar de door ieder van hen gepleegde onvoorzichtigheid even zwaar is;

Overwegende dat de eerste rechter oordeelkundig

een schadevergoeding van 11.610 frank aan de burgerlijke partij Catrysse heeft toegestaan met de verwijlinteressen en de gerechtelijke interessen en de duur van de lijfswang voor de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot de schadevergoedingen op één maand heeft bepaald, wat betreft Deméestere Georgius, en beslist heeft dat er geen reden bestond om het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad;

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 12 December 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Louveaux en van Mallegheem.

O. M. : M. Dumon, Subst. Procureur-generaal.

Inkomstenbelasting. — Aanvang en einde van de voor de indiening van het bezwaarschrift voorgeschreven termijn.

De in art. 63, par. 3, van de samengeschaalde wetten op de inkomstenbelastingen bedoelde termijn voor het indienen van bezwaarschriften begint te lopen van af de datum van de aanslag of van de kennisgeving van de aanslag. Het is derhalve zonder belang na te gaan op welke dag de belastingplichtige de aanslag heeft ontvangen.

Het bezwaarschrift moet worden ingediend (présentée), d.w.z. de bevoegde directeur bereiken, vóór afloop van de wettelijke termijn. Het is niet voldoende het bezwaarschrift binnen die termijn te verzenden.

Tanghe t. / Directeur der belastingen te Brugge.

Overwegende dat requestante tegen de beslissing a quo, die haar bezwaarschrift wegens te late indiening niet ontvankelijk heeft verklaard, aanvoert dat zij het waarschuingsuittreksel eerst op 2 Januari 1950 ontvangen heeft en dat het op 29 Juni 1950 gestuurde bezwaarschrift op het kantoor van de Directeur normaal is moeten toekomen de 30 Juni 1950 en niet op 1 Juli, zoals de administratie beweert;

Overwegende dat het tegenwoordig art. 61 § 3 van de samengeschaalde wetten overgenomen werd uit de wet van 29 Oktober 1919, later aangevuld door de K.B. van 30 Maart 1936, art. 6 en van 3 Juli 1939, art. 21;

Dat terwijl de vroegere wetgeving de aanvangsdatum van de termijn om geldig een bezwaar in te dienen deed lopen van af de afgifte (la délivrance) van het aanslagbiljet (art. 24 der wet van 30-7-1881 en art. 5 wet van 6-9-1895), de wet van 29 Oktober 1919 dienaangaande bepaalt dat de termijn een aanvang neemt « van af de datum van het aanslagbiljet of van de kennisgeving van de aanslag »;

Overwegende dat ter zake door requestante niet betwist wordt, dat het aanslagbiljet de datum van 31-12-1949 draagt als zijnde die van zijn toezending; dat het derhalve zonder belang voorkomt na te gaan wanneer requestante het aanslagbiljet in ontvangst nam;

Overwegende dat naar luid van art. 61 § 3 al. 2 van de samengeschaalde wetten de bezwaarschriften op straffe van verval moeten ingediend worden uiterlijk de 31 Maart van het 2e dienstjaar, met dien verstande echter dat de termijn niet korter mag zijn dan zes

maanden van af de datum van de aanslag of van de kennisgeving van de aanslag;

Overwegende dat het woord « indienen » nog verduidelijkt wordt door de uitdrukking van de Franse tekst « présentée », waaruit blijkt dat het bezwaarschrift binnen de wettelijke termijn moet aangeboden worden aan de bevoegde directeur; dat het dus niet volstaat dat het bezwaarschrift binnen de vereiste termijn opgestuurd wordt;

Dat ter zake het bezwaarschrift slechts op 1 Juli 1950 bij de directeur toekwam, dus nadat de termijn verstreken was;

Om deze redenen,

Het Hof, gehoord het verslag van Raadsheer Louveaux en het eensluidend advies van de heer Substituut-Procureur-generaal Dumon, ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond, wijst het af en veroordeelt requestante tot de kosten.

NOOT : De rechtsvraag die het Hof te Gent had te beantwoorden was de volgende :

« Welke is de aanvangsdatum van de termijn, binnen dewelke de bezwaarschriften tegen de aanslagbiljetten der belastingen moeten ingediend worden? »

Art. 61 § 3 van de samengeschaalde wetten bepaalt dat de bezwaarschriften moeten ingediend worden uiterlijk den 31 Maart van het 2de dienstjaar, met dien verstande echter, dat de termijn niet korter mag zijn dan 6 maanden vanaf de datum van het aanslagbiljet of van de kennisgeving van de aanslag.

Het Hof van Verbreking heeft bij Arrest van 31 Januari 1950 beslist dat de aanvangstermijn begint op de datum, welke vermeld is op het aanslagbiljet en niet op de datum van ontvangst van het aanslagbiljet.

Het Hof van Beroep te Brussel heeft echter gemeend deze rechtspraak niet te moeten volgen en oordeelde bij Arrest van 21 Maart 1951 dat, indien de Wetgever minimum 6 maand tijd gegeven heeft aan de belastingplichtige om zijn bezwaarschrift in te dienen, zulks toch veronderstelt dat deze belastingplichtige werkelijk kennis gekregen heeft van het waarschuingsuittreksel; zoniet zou zulks aanleiding kunnen geven tot allerhande misbruiken.

Het Hof van Beroep te Gent is echter een andere mening toegedaan, daar het met het Hof van Verbreking oordeelt, dat het zonder belang voorkomt na te gaan wanneer de belastingplichtige het aanslagbiljet in ontvangst nam, daar de termijn een aanvang neemt vanaf de datum van het aanslagbiljet.

Het Arrest van het Hof van Beroep te Gent is ook in die zin belangrijk, dat het verder uitmaakt dat het niet volstaat het bezwaarschrift binnen de bereiste termijn op te sturen, maar het binnen de vereiste termijn moet in bezit zijn van de Directeur.

Het Arrest is dus ook in dit opzicht in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Verbreking.

Ach. De Gryse.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

21 Juni 1951.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : MM. Kerckhove en Dhanens.

Advocaten : Mrs Putman jr. en Coppin.

1. Ongeoorloofde oorzaak. — *Nemo turpitudinem suam allegans auditur.* — Oorzaak en beweegreden. — Bij uitzondering beweegreden als oorzaak. — Bewijslast.
2. Verbruiklening. — Reële en eenzijdige overeenkomst. — Oorzaak daarvan.
3. Bewijsrecht. — Volledige bewijskracht van de dagtekening ener onderhandse akte tussen partijen en hun rechtverkriggenden onder algemene titel. — Mogelijkheid van tegenbewijs. — Schuldbekentenis niet voldoende aan de bij art. 1326 B.W. gestelde vereisten : nietige akte. — Het negotium kan echter door andere middelen bewezen worden.

1. De vraag of een overeenkomst in strijd is met de goede zeden of met de openbare orde, staat ter vrije beoordeling van de rechter.

Alle overeenkomsten, die het ontduiken van de belastingwetten ten doel of ten gevolge hebben, hebben een ongeoorloofde oorzaak.

Partijen kunnen zich niet tot de rechterlijke macht wenden om de uitvoering van een verbintenis te vorderen, die krachtens art. 1131 B.W. zonder uitwerking moet blijven.

In beginsel moet onderscheid worden gemaakt tussen de oorzaak, zijnde het onmiddellijk en onveranderlijke door partijen nagestreefde doel, en de beweegredenen die partijen of een van hen tot het aangaan der verbintenis heeft bewogen. Bij uitzondering kan de beweegreden echter een integrerend bestanddeel of oorzaak van de verbintenis worden, wanneer de beweegreden van een hunner aan beide partijen bekend was en zij door beiden als het gemeenschappelijk einddoel van de overeenkomst beschouwd werd.

De partij, die de nietigheid van de overeenkomst wegens ongeoorloofde oorzaak vordert, moet niet alleen bewijzen, dat het door haar beoogde doel ongeoorloofd was, doch tevens dat de tegenpartij bij het aangaan der verbintenis daarvan op de hoogte was en de bedoeling had om hierdoor mede te werken aan de verwezenlijking van het ongeoorloofde doel.

2. Verbruiklening is een reële en eenzijdige overeenkomst, die tot oorzaak heeft de teruggave van de in leen ontvangen goederen, waartoe de lener zich tegenover de uitlener verbindt. De uitgeleende goederen worden eigendom van de lener.
3. De dagtekening van een onderhandse akte heeft volledige bewijskracht tussen partijen en hun rechtsopvolgers onder algemene titel, behoudens tegenbewijs, dat alleen kan geleverd worden overeenkomstig art. 1341 B.W., zodat een begin van schriftelijk bewijs steeds vereist is.

De schuldbekentenis, die niet voldoet aan de bij art. 1326 B.W. gestelde vereisten, is nietig als bewijsmiddel; die verbintenis (het negotium) kan echter door andere middelen bewezen worden.

De nietige akte kan ingeroepen worden als begin van schriftelijk bewijs en de nietigheid zelf kan gedekt worden overeenkomstig de algemene beginselen.

Bekaert t/ cs. Moerman

Overwegende dat de vordering strekt tot de hoofdelijke veroordeling van verweerders om aan eisers 13.975 fr. te betalen, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Dat de gevorderde som de intresten uitmaken tegen 3 %, over 85.000 fr., door eisers in leen gegeven op 15-1-1944 aan Joseph Moerman, rechtsvoorganger van verweerders;

I. Ontvankelijkheid :

Overwegende dat verweerders de niet ontvankelijkheid van de terugvordering opwerpen wegens ongeoorloofde oorzaak;

Dat zij immers voorhouden dat eisers deze gelden aan Joseph Moerman hebben gegeven om deze bij de uitvoering van de wet van 6-10-1944 op zijn naam aan te geven, opdat eisers aldus de wet op de munt-sanering zouden kunnen ontduiken;

Overwegende inderdaad dat de vordering tot nakoming van een overeenkomst met ongeoorloofde oorzaak niet ontvankelijk is, daar deze krachtens art. 1131 B.W. geen gevolg kan hebben;

Overwegende dat de oorzaak ongeoorloofd is, wanneer zij door de wet verboden is, ofwel met de goede zeden en de openbare orde strijdig (1133 B.W.);

Overwegende dat de rechter vrij oordeelt of de overeenkomst strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde (Verbr. 28-1-1859; Pas. 1860, 135);

Overwegende dat alle overeenkomsten, die tot doel of tot gevolg hebben de wetten of reglementen in zake belastingen te ontduiken, steeds op een ongeoorloofde oorzaak berusten; (De Page, I, nrs 91-93; Capitant : de la cause des oblig. nrs 1073 en vlg.); (Demogue : Tr. des oblig., II, nrs 773 en vlg.; Kluyskens : Verbintenissen : 1e dr. bl. 52, nr 58);

Dat hieruit voortvloeit dat het aan eisers niet toegelaten is zich te beroepen op de Rechterlijke Macht om een verbintenis te doen uitvoeren, terwijl deze krachtens art. 1131 B.W., zonder uitwerking moet blijven (Ripert : la règle morale dans les oblig. nrs 104 en vlg.; Verbr. 4-6-1903, Pas. I, 276);

Overwegende dat de vraag moet worden gesteld of de schuldvordering nietig is wegens ongeoorloofde oorzaak in de ruime zin van de artt. 1131-33 B.W., wanneer bewezen is dat eisers kennis hadden van het ongeoorloofde nagestreefde doel op het ogenblik van het in leen geven aan verweerders, ofwel of eiseres daarenboven de wil moeten gehad hebben om mede te werken tot het bereiken van zulkdanig doel;

Overwegende dat volgens de klassieke opvatting van de oorzaak het onmiddellijke en onveranderlijke door partijen nagestreefde doel, geheel afgescheiden moet beoordeeld worden van het middellijke doel of van de beweegredenen, welke de partijen of een van hen heeft aangezet tot het aangaan der verbintenis;

Dat dit onderscheid zijn grond vond in het feit, dat het onmiddellijk doel steeds aan de partijen zal bekend zijn, daar het zich vereenzelvigt met het voorwerp van de overeenkomst, terwijl ieder van de partijen een verschillende beweegreden hebben kan, die meestal voor de andere onbekend blijven zal;

Overwegende dat rechtsleer en rechtspraak om doelmatiger bescherming van de openbare orde en goede zeden te verzekeren van voorgaande opvatting zijn afgeweken; dat zij het beginsel der scheiding onmiddellijk doel-beweegreden blijven huldigen, maar aannemen dat de beweegreden uitzonderlijk een integrerend bestanddeel of oorzaak ervan wordt, wanneer partijen de beweegreden van een hunner wel gekend hebben en deze beweegreden als het gemeen einddoel van het contract beschouwd hebben (Kluyskens : Verbintenissen, 3e dr. nr 54-55; Rb. Kortrijk : 22-2-51, i/z Bosteels t/ Soens);

Overwegende dat de partij, die de nietigheid van de overeenkomst wegens ongeoorloofde oorzaak vordert, zal moeten bewijzen niet alleen, dat het door haar nagestreefde doel ongeoorloofd is, maar tevens dat de tegenpartij hiervan op de hoogte was op het ogenblik, dat zij zich verbond en de bedoeling had om hierdoor mede te werken tot het verwezenlijken van het nagestreefde ongeoorloofde doel (Luik: 11-1-49, Rev. crit. jur. belge 1950, bl. 321 en vlg.; De Page, I, nr 94B; Beudant VIII, nr 200);

Overwegende dat het hier ter zake over een overeenkomst van verbruiklening gaat, waarbij de ene partij aan de andere een zekere hoeveelheid van verbruikbare zaken afgaf, onder voorwaarde dat laatstgenoemde er even zoveel van gelijke soort en hoedanigheid zou teruggeven (art. 1892 B.W.);

Dat het voldoende is in de zin van de wet dat de zaken, die het voorwerp van de verbruiklening uitmaken, vervangbare zaken zijn en dus in genere kunnen teruggegeven worden;

Overwegende dat zulks de overdracht van de eigendom op het geleende medebrengt ten voordele van hem, die in leen ontvangt, zodat deze laatste het risico moet dragen in geval van verlies der zaak door toeval of overmacht;

Dat de verbruiklening een reëel en eenzijdig contract is, hetwelk de restitutie als oorzaak heeft, waartoe de lener zich verbindt;

Overwegende dat eisers op 15-1-44 een som van 85.000 fr. uitgeleend hebben aan Petrus Moerman, rechtsvoorganger van partijen, die hiervan volgende schuldbekentenis, tekende: « ondergetekende Pierre Joseph Moerman, rentenier, Heesterstraat Outryve, bekend heden ontvangen te hebben van Mej. Germaine Moerman, zonder beroep, te Outryve, ten titel van lening op intrest, de som van 85.000 fr., welke som hij zich verplicht terug te betalen binnen de 5 jaar te rekenen van heden in ronde sommen van 1.000 fr., of in ene betaling naar zijn keus. De intresten aan 3 % 's jaars zijn betaalbaar telkenjare de 15 Januari ten huize van geldschietser... »;

Dat deze schuldbekentenis geschreven werd op zegelpapier, voorzien van 97 fr. fiskale zegels, die ieder op zichzelf vernietigd werden door het aanbrengen van de datum en van de handtekening van de lener;

Overwegende dat dient onderzocht te worden, of het geld werkelijk aan Petrus Moerman afgegeven is geworden om de zogenaamde Guttmaatregelen te ontdoen, zoals verweerders beweren, en zulks met medeweten van Petrus Moerman;

Overwegende dat eisers toegeven dat Petrus Moerman zich overleverde aan smokkel, maar verklaren niets af te weten van het gebruik, dat hij van het geld gemaakt heeft;

Overwegende dat vooraf mag worden aangestipt, dat het geld, althans volgens de schuldbekentenis, de 15 Januari 1944 overhandigd werd, terwijl de Guttmaatregelen eerst in October 1944 tot stand kwamen;

Overwegende dat de schuldbekentenis niet geboekt is en verweerders beweren, dat zij met dit doel geantidateerd is, hetgeen door eisers betwist wordt;

Overwegende dat de bewijskracht van de in een onderhandse akte vermelde datum tussen partijen dezelfde is als die van de andere vermeldingen in deze akte; dat zij als echt geldt, zolang het tegenbewijs, beter het bewijs van het tegenovergestelde, niet geleverd werd;

Overwegende dat dit bewijs in beginsel tegen de inhoud van een akte moet geleverd worden overeenkomstig art. 1341, lid 1, B. W., zodat een begin van schriftelijk bewijs steeds zal vereist zijn (De Page, III, nr 789bis);

Dat verweerders echter beweren het slachtoffer te zijn van een fraus vanwege eisers, hetgeen steeds, door alle rechtsmiddelen mag bewezen worden (1353 B.W.), daar de fraus een feit uitmaakt, waarvan men zich geen schriftelijk bewijs heeft kunnen verschaffen;

Overwegende dat verweerders ten onrechte aanvoeren, dat het bewijs van de juiste datum der akte in geval van betwisting moet geleverd worden door de eisers, die de akte inroepen;

Dat zulks juist is voor zoveel de verweerders derden zouden zijn ten opzichte van de eisers;

Overwegende echter dat niet betwist wordt dat partijen de schuldenaar Petrus Moerman in al zijn rechten hebben opgevolgd, en dus niet als derden kunnen aangezien worden; (R.P.D.B. v° preuve, nr 300);

Dat de erfgenamen inderdaad nooit derden zijn in de zin van art. 1328 B.W., daar zij als rechtsopvolgers van de de cujus gehouden zijn tot het uitvoeren van diens verplichtingen, en de datum als juist moet worden aanvaard, zolang het tegenbewijs niet geleverd is, en voor zoveel de handtekening van hun rechtsvoorganger niet ontkend wordt (Paris 29-10-1913; B.J. 1914, 507);

Dat dus op verweerders de last van het tegenbewijs rust;

Overwegende dat verweerders hun bewering van antidatering verklaren te doen steunen op de volgende omstandigheden:

— dat Pieter Moerman op het ogenblik van de lening 79 jaar oud was en geen geldnood kende, daar hij inkomsten had van pachten en coupons van effecten en een zeer eenvoudig leven leidde in een klein huisje te Outryve.

— dat deze afwezigheid van geldnood bovendien bewezen wordt door het feit, dat hij bij de Guttmaatregelen een zelfde bedrag van 85.000 fr. neerlegt bij de Bque Sté Générale;

Overwegende dat verweerders verder ter staving inroepen dat, indien Pieter Moerman deze som werkelijk ontleend had, hij hierop de belasting op het kapitaal niet zou betaald hebben, omdat deze 85.000 fr. aan eisers toebehoorden;

Dat dit echter onjuist is, daar, zoals reeds hoger opgemerkt, de in leen ontvangen gelden eigendom worden van de lener, met verplichting ze naderhand in genere terug te geven, zodat hij ze niet bezit pro alieno, maar pro suo, als eigenaar;

Overwegende dat art. 1 wet van 17-10-45 bepaalt dat de belasting op het kapitaal ten bedrage van 5 % het vermogen treft, zowel van de fysieke als van de morele personen;

Dat o.m. de schuldvorderingen deel uitmaken van dit vermogen;

Overwegende dat artikel 7 van dezelfde wet voorziet dat, wanneer het vermogen eveneens bestaat uit in leen ontvangen gelden, de fiscus hiermede geen rekening houdt en het totaal vermogen aanslaat, van daar dat de schuld van de schuldenaar ambtshalve met 5 % wordt verlaagd, terwijl de schuldeiser, die hierdoor het bedrag van zijn schuldvordering ziet verminderen, zich aldus automatisch van de belasting gekweten heeft (art. 9);

Overwegende dat het feit, dat Moerman Petrus destijds de kapitaalsbelasting betaald heeft, niet door verweerders als argument kan ingeroepen worden om te beweren dat dit de eigendom van Moerman op deze sommen bewijst; dat de handelwijze van Moerman als schuldenaar normaal en overeenkomstig de wet was;

Overwegende dat dit enkel voor de rechtsopvolgers het recht medebrengt om bij gebeurlijke terugbetaling

het bedrag van het ontleende, verminderd met de kapitaalsbelasting terug te betalen;

Overwegende dat verweerders nog opwerpen dat de handtekening van Pieter Moerman niet voorafgegaan is van de bij art. 1326 B.W. vereiste vermeldingen;

Overwegende dat zulks enkel de nietigheid van de akte medebrengt als bewijsmiddel, maar niet die van de verplichting (negotium), hetwelk door andere bewijsmiddelen zal mogen bewezen worden;

Dat de nietige akte trouwens kan ingeroepen worden als begin van schriftelijke bewijs, terwijl de nietigheid van de akte zelf kan gedekt worden overeenkomstig de algemene beginselen, voor zoveel verweerders kennis hadden van de reden van nietigheid;

Dat het dus een relatieve nietigheid is (De Page, III, nr 818);

Overwegende dat verweerders niet betwisten het kapitaal van 85.000 fr. zelf te hebben terugbetaald, doch beweren zulks gedaan te hebben op het eenvoudig zeggen door eisers, zonder het geschrift zelf gezien te hebben, en thans voor het eerst een photocopie ervan ontvangen te hebben;

Overwegende dat het feit, dat Moerman Pieter, tijdens de Guttmaatregelen op 12-10-44 op het bijkantoor van de Sté Générale de Belgique te Avelgem, juist eenzelfde bedrag van 85.000 fr. heeft ingeleverd, op zich zelf onvoldoende bewijst;

Dat dergelijk feit nochtans, gebeurlijk verbonden met andere elementen, meer dan een louter toeval zou kunnen uitmaken;

Dat dit o.m. het geval zou zijn, indien de anti-datering van de schuldbekentenis bewezen wordt;

Om deze redenen,

de rechtbank, oordelende op tegenspraak:

Alle andere en verdere besluiten van de hand wijzende:

Laat verweerders toe te bewijzen door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, dat de op de schuldbekentenis voorkomende datum geantidateerd en niet juist is;

Tegenbewijs als naar rechte;

Stelt aan de Heer Rechter Henderickx om de getuigenverhoren voor te zitten;

Uitspraak omtrent de kosten voorbehouden;

Stelt vast dat de artikelen 2, 37 en 41 van de taalwet van 15 Juni 1935 nageleefd werden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

6e Kamer — 19 October 1951.

Voorzitter: M. H. Janssens.

Openbaar Ministerie: M. Boone.

Advocaten: Mrs J. van Doosselaere en A. Diercxsens.

Verzekering. — Vordering van de verzekeraar van het door brand vernielde huis tegen de huurder en tegen diens verzekeraar. — Geen der in art. 1733 B.W. bevrijdende omstandigheden bewezen. — Slechte toestand van het gebouw. — De huurder had van de eigenaar herstelling moeten vorderen.

Artikel 38 van de wet van 11 Juni 1874 kent aan de verzekeraar van de eigenaar een rechtstreekse actie toe tegen de verzekeraar van de huurder.

De huurder, die aan zijn aansprakelijkheid voor de brand wil ontkomen, moet een der in artikel 1733 B. W. vermelde bevrijdende omstandigheden bewijzen. In casu is dat bewijs niet geleverd.

De huurder kan zich niet beroepen op de slechte

toestand van het gebouw (barsten in de schoorsteen ingevolge de ontploffing van vliegende bommen), waarvan de brand een gevolg zou kunnen zijn, daar niet blijkt dat hij de eigenaar in gebreke heeft gesteld om de schoorsteen te herstellen.

Norwich Union Fire Insurance Ltd t/ Exelmans
en N.V. De Vaderlandsche.

Overwegende dat aanlegster de eigendom, gelegen te Caggevinne, Ballaer nr 10, toebehorende aan de erfgenamen van wijlen Edouard Michielsens, tegen brand verzekerd heeft;

Overwegende dat deze eigendom op 29 Augustus 1949 door een brand vernield werd en aanlegster de eigenaars vergoed heeft door een uitkering van een bedrag van 130.816 frank;

Overwegende dat deze eigendom verhuurd was aan eerste verweerder, landbouwer Leonard Exelmans;

Overwegende dat aanlegster, die als verzekeraarster krachtens artikel 22 van de wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen in de rechten van haar verzekerden gesubrogeerd is, thans van de huurder, eerste verweerder, die volgens haar verantwoordelijk is voor bedoelde brand, de som van 130.816 frank vordert;

Overwegende dat aanlegster insgelijks tweede verweerder, de verzekeringsmaatschappij N.V. La Patriotique, gedagvaard heeft om deze hoofdelijk met eerste verweerder te horen veroordelen tot betaling van een gedeelte van voormeld bedrag, zijnde 70.141 frank, omdat deze verzekeringsmaatschappij eerste verweerder verzekerd had tegen huurgevaar en diensentgevolge aan eerste verweerder het bedrag van 70.141 frank verschuldigd blijft, bedrag waarop trouwens door aanlegster, om haar rechten te vrijwaren, beslag onder deren werd gelegd;

Overwegende dat onmiddellijk dient opgemerkt te worden, dat artikel 38 van de wet van 11 Juni 1874 aan de verzekeraar van de eigenaar een rechtstreekse actie verleent tegen de verzekeraar van de huurder en zodoende de oproeping van tweede verweerder in het geding gerechtvaardigd is, hetgeen overigens door tweede verweerder niet wordt betwist;

Overwegende dat luidens artikel 1733 van het B. W. de huurder verantwoordelijk is tegenover de eigenaar voor de vernieling door brand, tenzij hij bewijst dat de brand is ontstaan door toeval of overmacht of door een gebrek in de bouw, of dat de brand door een naburig huis werd medegedeeld;

Overwegende dat verweerders dus verplicht zijn een der bevrijdende voorwaarden van voormeld artikel te bewijzen; dat dit bewijs ook onrechtstreeks door afleiding (preuve inductive) mag geleverd worden, maar dat in dit geval verweerders verplicht zijn te bewijzen, dat eerste verweerder in de volstreckte onmogelijkheid is geweest een fout te begaan;

Overwegende dat vaststaat, dat bedoelde eigendom geheel van andere percelen afgescheiden was en de brand bijgevolg onmogelijk door naburige huizen medegedeeld kon worden;

Overwegende dat niet bewezen is, dat de brand zou ontstaan zijn door toeval of overmacht; dat zulks inderdaad niet gebleken is uit de gegevens der zaak en namelijk uit die, verstrekt door het strafrechtelijk dossier en door het verslag van de heer De Montigny, die op bevel van de heer Voorzitter der Rechtbank, zetelende in kortgeding, dd. 17 Februari 1950, als deskundige werd aangesteld;

Dat weliswaar de deskundige besluit dat:

« de brand zou kunnen te wijten zijn aan de spontane » verbranding of abnormale verhitte, gezien hetgeen » vastgesteld en uiteengezet is in het verslag », maar

dat hij er onmiddellijk bijvoegt : « In verband met de » toepassing van artikel 1733 van het B. W. mag men » het geval van overmacht en het aansteken van de » brand door een aanpalend huis uitsluiten »;

dat overigens de vaststellingen van de deskundige en o.m. de door hem bekomen inlichtingen van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België omtrent de toestand van het weder op het ogenblik van de brand de veronderstelling van een spontane ontbranding zeer onwaarschijnlijk maken en zeker niet voldoende zijn om als een positief en beslissend bewijs te gelden;

Overwegende dat verweerders voornamelijk aanvoeren, dat de brand te wijten is aan de slechte staat, waarin het gebouw verkeerde; dat dit volgens de gegevens der zaak en ook volgens de door de deskundige verschafte inlichtingen vermoedelijk het geval is, vermits gebleken is dat ontploffingen van vliegende bommen, die tijdens de oorlog in de omtrek van de eigen dom gevallen zijn, in de bouw, die zeer oud was en met zandige mortel vervaardigd, barsten veroorzaakt hebben; dat vervolgens mag verondersteld worden, dat de brand langs een barst in de schouw ontstaan is, maar dat hieromtrent nochtans geen zekerheid bestaat, zodat dit vermoeden ook niet als een positief en beslissend bewijs kan gelden;

Overwegende dat derhalve niet ten genoegen van recht het rechtstreekse bewijs van een der hoger- vermeldde bevrijdende omstandigheden geleverd werd; dat ook niet het onrechtstreeks bewijs geleverd werd dat eerste verweerder in de volstrekte onmogelijkheid is geweest een fout te begaan, vermits de mogelijkheid blijft bestaan dat de brand langs een barst van de schouw ontstaan is, mogelijkheid waarvan het vermoedelijk bestaan voldoende is om het onrechtstreeks bewijs te ontzenuwen;

Overwegende dat trouwens, zo de brand uit te leggen is door bedoelde barst, dit niet door verweerders mag ingeroepen worden, omdat eerste verweerder niet vrij is van fout in de gebeurtenissen, die de ingeroepen vreemde oorzaak zijn voorafgegaan, voorbereid of begeleid hebben;

Dat inderdaad moet aangenomen worden, dat eerste verweerder verwaarloosd heeft de eigenaar op de hoogte te stellen van de gebrekkige toestand der schouw of ten minste, dat hij niet de nodige middelen gebruikt heeft om de eigenaars in gebreke te stellen, in geval van weigering om hun verplichtingen na te komen, in plaats van zelf, zoals hij het beweert en in ondergeschikte orde vraagt te mogen bewijzen, de schouw te herstellen;

Overwegende dat aanlegster zeer juist opmerkt dat het door verweerders gevraagde getuigenverhoor geheel overbodig is, vermits, mochten de gestelde feiten bewezen zijn, eerste verweerder niet meer zijn verantwoordelijkheid kan opheffen;

Overwegende dat derhalve de eis van aanlegster tegen beide verweerders gegrond is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gehoord in openbare zitting van 12 October 1951 de heer Boone, substituut-Procureur des Konings, in zijn tegenstrijdig advies;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de eis van aanlegster onvankelijk en gegrond; veroordeelt dienvolgens

Verwijst verweerders in de kosten van het geding;

Zegt dat er geen reden bestaat het vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verzet of hoger beroep en zonder borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 6 April 1951.

Voorzitter : M. Fraeys.

Rechters : M.M. E. Claeys en le Fevere de ten Hove.
Openbaar Ministerie : M. Buysse.

Echtscheiding op grond van overspel. — Verzoek om verkorting van de in art. 298 B. W. bedoelde driejarige termijn. — Aangevoerde redenen niet zwaarwichtig.

Het zedelijk belang om een einde te stellen aan het concubinaat van de van echt gescheiden echtgenoot met de medeplichtige is geen zwaarwichtige reden tot verkorting van de in artikel 298 B.W. bepaalde driejarige termijn.

Evenmin is een zwaarwichtige reden de mogelijkheid van besparing en kosten (kosteloze reis van het wettig gezin naar Congo). Louter financiële belangen leveren in het algemeen niet een zwaarwichtige reden op als bedoeld in artikel 298 B.W.

X.....

Aangezien de eis strekt tot verkorting van de termijn, voorzien bij artikel 298 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij bepaald wordt dat, in geval van echtscheiding bij gerechtelijk vonnis wegens overspel uitgesproken, de schuldige echtgenoot en diens medeplichtige slechts na verloop van drie jaar, te rekenen van de uitspraak van de echtscheiding, met elkander in het huwelijk mogen treden;

Aangezien in het jaar 1950, op 30 Maart, in de boeken van de Burgerlijke Stand van de stad Oostende werd overgeschreven een vonnis, uitgesproken door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge op 5 November 1949, waarbij de echtscheiding werd toegestaan tussen verzoekster en N. F. V... ten nadele van beide partijen, doch ten nadele van verzoekster op grond van overspel met J. D...;

Aangezien N. F. V... voornoemd na behoorlijke oproeping alhier verscheen en in het Nederlands verklaarde geen bezwaren te hebben tegen het voorwerp van het ingediende verzoek;

Aangezien verzoekster als redenen tot verkorting van de wachttermijn, voorzien bij artikel 298 van het Burgerlijk Wetboek aanvoert :

1. het zedelijk belang een einde te stellen aan haar onwettelijke en immorele toestand;
2. het feit dat de medeplichtige aan overspel, met wie zij wenst in het huwelijk te treden, op 5 Mei aanstaande naar Belgisch Congo moet vertrekken en de reis kosteloos is, indien de man, echtgenote en kind samen reizen;

Aangezien het ingeroepen moreel belang zich telkens voordoet wanneer de van echt gescheiden echtgenoot in concubinaat leeft met zijn medeplichtige;

Aangezien dit zedelijk belang de wetgever ertoe geleid heeft het huwelijk van de schuldige echtgenoot met zijn medeplichtige na een wachttermijn van drie jaar toe te laten (Pasin. 1935, blz. 285);

Aangezien het ingeroepen moreel belang dus niet als reden voor een uitzonderlijke maatregel van verkorting van bedoelde termijn kan ingeroepen worden;

Aangezien de tweede ingeroepen reden hierop neerkomt, dat de voortzetting van het concubinaat van verzoekster haar tot geldelijke uitgaven zou dwingen, welke zij door een huwelijk kan besparen;

Aangezien niets verzoekster dwingt haar concubinaat voort te zetten en de ingeroepen reiskosten der-

halve voor haar niet het gevolg zijn van de bedoelde wachtermijn, maar wel van haar handelwijze;

Aangezien overigens deze louter geldelijke belangen niet de zwaarwichtige reden uitmaken, die de Rechtbank toelaten bedoelde termijn te verkorten;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

wijzende in eerste aanleg;

gehoord het in het Nederlands uitgebrachte eensluidend advies van de heer Buysse, substituut-Procureur des Konings;

zegt dat er geen aanleiding bestaat om de termijn, voorzien bij artikel 298 van het Burgerlijk Wetboek, te verkorten;

verwerpt dienvolgens het ingediende verzoek als ongegrond en verwijst verzoekster in de kosten.

NOOT: Zie De Page, I, n°s 609 v.v. en n° 970.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

10e Kamer — 4 December 1951.

Voorzitter: M. Jans.

Rechters: M.M. Gepts en Marck.

Openbaar Ministerie: M. Van Honsté.

Advocaten: Mrs R. Jacobs en Truyen.

1. **Burgerlijke partij.** — Bevoegdheid van de Rechtbank na het overlijden van de oorspronkelijke verdachte. — **Vordering der burgerlijke partij beheerst door de regelen van het strafprocesrecht.**

2. **Verkeer.** — **Secundaire weg.**

1. *Ondanks het overlijden van de oorspronkelijke verdachte nadat hij hoger beroep heeft ingesteld, blijft de rechtbank bevoegd om kennis te nemen van de regelmatig, tijdig en voor de bevoegde rechtbank ingestelde vordering van de burgerlijke partij.*

De tegelijk met de strafvordering aan het oordeel van de strafrechter onderworpen burgerlijke vordering wordt beheerst door de regelen van het strafprocesrecht en niet door die van de burgerlijke rechtsvordering, zelfs indien de burgerlijke vordering hangende blijft na het verval van de strafvordering om een aan deze eigen reden.

2. *Een weg die niet verder loopt dan zijn vereniging met een andere weg is ten aanzien van laatstgenoemde secundair.*

Van Reeth, b.p. t/ O.M. en erfgenamen
Van Strijdonck.

Overwegende dat het hoger beroep door verdachte Van Strijdonck tegen al de beschikkingen van het vonnis a quo regelmatig en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat de Rechtbank bevoegd blijft om kennis te nemen van de eis van de burgerlijke partij, die regelmatig, tijdig en voor de bevoegde Rechtbank werd ingesteld, ondanks het overlijden van de oorspronkelijke verdachte na het door hem aangetekend beroep (R. P. d. D. B., V^o Action Civile, n° 373; V^o Compétence en matière répressive, n° 57; Schuind, II, blz. 86; Verbr., 1 Mei 1899, Pas. I, 209, en besluiten van adv.-generaal Van Schoor; Verbr., 2 December 1918, Pas. 1919, I, 3);

Overwegende dat de burgerlijke vordering, samen met de strafvordering voor de strafrechter gebracht, onderworpen is aan de regelen van het strafprocesrecht en niet aan die van de burgerlijke rechtsvordering, zelfs in geval deze vordering hangend blijft nadat

de strafvordering vervallen is om een reden, die haar eigen is (R. P. d. D. B., V^o Action civile, n° 175; Schuind, II, blz. 47; Verbr., 19 December 1912, Pas. 122; Verbr., 22 Mei 1922, Pas. 317 en nota; Verbr., 19 Juni 1933, Pas. 272, 4°);

Ten gronde:

Overwegende dat de eerste rechter terecht beslist heeft dat de door de burgerlijke partij geleden schade, waarvan hij het bedrag billijk heeft vastgesteld, veroorzaakt werd door het misdrijf, door de oorspronkelijke verdachte Van Strijdonck gepleegd en namelijk doordat deze op de openbare weg, bestuurder zijnde van een voertuig, op een secundaire weg rijdende, verzuimd had de doorgang vrij te laten aan de burgerlijke partij, die over de hoofdweg reed (artikel 51, 2° en 54, 1° van het Algemeen Verkeersreglement);

Overwegende dat de Ferdinand Coosemansstraat, waaruit Van Strijdonck gereden kwam, inderdaad secundair is ten opzichte van de Generaal Drubbelstraat, door de burgerlijke partij gevolgd, daar eerstgenoemde weg niet verder loopt dan zijn aansluiting met laatstgenoemde; dat de Ferdinand Coosemansstraat immers doodloopt tegen de huizen van de Generaal Drubbelstraat en van de Auwerstraat, derhalve niet als normale uitweg mag beschouwd worden van de Ferdinand Coosemansstraat;

VREDEGERECHT TE ST GILLIS-WAAS

10 October 1951.

Rechter: M. Ronse.

Erfpacht (cynspacht). — **Kapitaalsbelasting.**

Blijkens art. 9 der wet op de erfpacht van 10 Januari 1824 moet de kapitaalsbelasting op het betrokken onroerend goed gedragen worden door de erfpachters.

De Meurichy t/ Boone-Theuws.

Overwegend dat verweerder van aanlegger in cijnsnacht heeft een perceel grond te Stekene, Hellestraat;

Dat aanlegger beweert op dit perceel grond als kapitaalsbelasting 1437,85 frank betaald te hebben, welke belasting volgens aanlegger door verweerder diende gedragen te worden en dus thans aan aanlegger zou dienen terugbetaald te worden;

Dat verweerder echter meent als cijnsnacht de kapitaalsbelasting niet verschuldigd te zijn;

Overwegende echter dat de Wet op de kapitaalsbelasting niet verbiedt dat deze door de cijnsnacht zou gedragen worden;

Dat anderzijds artikel 9 der cijnsnachtwet bepaalt dat de cijnsnacht alle belasting, op het onroerend goed gevestigd, hetzij gewone, hetzij buitengewone, jaarlijks of in éénmaal te betalen, zal moeten dragen;

Dat dus ook de kapitaalsbelasting door de cijnsnacht zal dienen terugbetaald te worden aan de eigenaar, die voor betaling aangesproken werd door de Ontvanger;

Overwegend dat blijkt uit een bericht van de Heer Ontvanger van de kapitaalsbelasting te St. Nikolaas-Waas, dat aanlegger voor bedoeld perceel grond 1473 frank betaalde;

Dat de eis derhalve gegrond voorkomt;

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene vergadering van het Verbond der Advocaten te Mons.

Op Zaterdag 9 Februari werd in het lokaal van het Assisenhof te Mons de derde algemene vergadering gehouden van het Verbond der Belgische Advocaten voor het gerechtelijk jaar 1951-1952. Er was een talrijke en schitterende opkomst.

Wij merkten de aanwezigheid van de Heren Stafhouders Franeau, Gobbe, Reumont, Harmignies, Vander Meersch, Demay, Boland, Piette.

De Heer Staatsminister Maistriaux vereerde de vergadering met zijn aanwezigheid.

De Heer Voorzitter Theo Collignon opent de zitting en verleent het woord aan de Heer Stafhouder Braun om de rouwhulde uit te spreken van Mr Passelecq. De grote redenaar der Brusselse balie heeft zich uitgedrukt in roerende bewoordingen, waarbij de Heer Voorzitter zich aansloot door in herinnering te brengen de zo doeltreffende hulp welke door de betreurde afgestorvene verleend werd aan de werkzaamheden van de Algemene Raad van het Verbond.

Mr Nice der balie van Brussel bracht verslag uit in naam van de commissie aangesteld door het Verbond in verband met de toestand van de advocaten, die tengevolge van hun militaire dienst in de onmogelijkheid zijn gedurende twee jaar hun beroep uit te oefenen.

Hij deelde de besluiten mede die gesproken zijn uit de besprekingen welke de commissie had met de hoge militaire autoriteiten.

De commissie is tot een akkoord gekomen dat voldoening geeft zowel aan de advocaten die hun dienst doen in de bezettingszone als aan deze die in het land verblijven.

De vergadering heeft beslist van de voorlopige commissie een bestendige commissie te maken, welke als tussenschakel zal dienen voor de praktische verwezenlijking van het statuut dat thans tot stand is gekomen en om er de noodzakelijke verbeteringen aan toe te brengen die zullen aangewezen worden door de ervaring en de tijd.

De vergadering komt dan tot de bespreking van het vraagstuk van het wetsontwerp betreffende de toelating der advocaten voor de Raad van State, wetsvoorstel dat met eenparigheid door de Kamer gestemd werd en dat thans ter bespreking komt in de Senaat.

De vergadering drukt de hoop uit dat na de eenparige stemming van de Kamer de Senaat zich zal aansluiten bij het voorstel van de commissie dat eindelijk de deuren van de Raad van State zal openen voor al de advocaten ingeschreven op de tabel.

De vergadering hield zich nadien bezig met de in werking stelling van de pensioenkas, waarvan de volledige organisatie klaar is, maar waarvan de in werking stelling wordt vertraagd omdat de regering nog niet heeft ingestemd met de instelling van het pleitrecht tegelijkertijd met deze van de pleitzegel.

Met eenparigheid van stemmen heeft de vergadering met kracht er op gedrukt hoe wenselijk het was dat beide wettelijke bepalingen zouden tot stand komen.

Mr Van Roye en verschillende sprekers hebben op discrete wijze enkele gevallen in herinnering gebracht met een uiterst tragisch karakter. De omstandigheden vereisen dat de in werking stelling van de pensioenkas zo spoedig mogelijk zou geschieden.

De vergadering drukt de hoop uit dat alles tot een bevredigende oplossing zal zijn gekomen bij de aan-

staande algemene vergadering te Mechelen, die zal plaats hebben op 15 Maart.

De Heer Voorzitter wijst er op dat het Verbond op praktische wijze het vraagstuk dient aan te vatten betreffende de snellere werking van het gerecht en de vermindering der gerechtskosten.

Het eerste voorstel dat door het Verbond zal worden onderzocht is het voorstel Charpentier dat neergelegd is geworden bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers en waarvan de onmiddellijke stemming geen enkele moeilijkheid zou met zich slepen; terwijl de voordelen ervan voor de strafrechtspleging buitengewoon belangrijk zouden zijn.

Mr Boland zoon, advocaat te Verviers, is aangesteld als verslaggever en zal zijn opmerkingen voorbrengen op de eerstkomende vergadering.

Mr Thomas heeft een voorafgaandelijk verslag over het vraagstuk der familievergoedingen. Praktische maatregelen zullen genomen worden vóór de volgende algemene vergadering.

Eindelijk heeft de afgevaardigde der balie van Oudenaarde medegedeeld dat deze balie zich in haar geheel komt aan te sluiten bij het Verbond.

Binnen enkele weken hoopt het Verbond de aansluiting van zijn 2500^e lid te kunnen aankondigen.

Na de vergadering zijn een 50-tal deelnemers samengekomen rond een lekkere dis waarbij de leden der balie van Mons zich even gastvrij als vriendelijk betoonden.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig tijdschrift voor België - Nr 5.

Desimpelaere A., De natuurlijke verbintenissen. — Dr Jur. Gotzen M., Het Oud-Antwerps Burgerlijk Procesrecht volgens de Costumiere Redacties van de 16e-17e eeuw.

Nederlands Juristenblad - nr 6 van 9 Februari 1952.

Prof. Mr J. M. van Bemmelen, Nogmaals; Bedrijfsrechtspraak. — Mr Dr Hugo Emmerich, Samenwerking tussen Europese en Amerikaanse advocaten.

Weekblad voor privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - nr 4229 van 9 Februari 1952.

Prof. Mr M. H. Bregstein, De restitutie van effecten in internationaal verband. — A. F. Mijnhardt, De inkomstenbelasting en aftrek van periodieke uitkeringen aan kerkelijke instellingen. — J. Elekan, Verkoop met hindernissen.

Journal des Tribunaux - nr 3926 van 10 Februari 1952.

W. Malgaud, Le droit du voisin. — Jurisprudence.

Revue pratique du notariat belge - 2348e aflevering - Januari 1952.

J. B., Un monument de la littérature juridique belge. — Mécanographie des documents notariaux.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Legislation - 7 Februari 1952 - 6e cahier.

M. R. Savatier, Les notifications par lettre recommandée avec accusé de réception, en matière de baux ruraux.